

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
Sędziowie SO :	Aneta Ineza Sztukowska, Antoni Czeszkiweicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2017 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. R.**

przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu W.-M. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda P. R. od wyroku Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 26 kwietnia 2017r. sygn. akt I C 187/16

1. Oddala apelację.

2. Przyznaje adwokatowi J. B. od Skarbu Państwa – Kasa Sądu Rejonowego w Olecku- wynagrodzenie w kwocie 1800 zł plus należny podatek VAT za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu przed Sądem II- giej instancji.

SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Cezary Olszewski SSO Antoni Czeszkiewicz

Sygn. akt: I. Ca. 280/17

UZASADNIENIE

Powód P. R. wystąpił z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu W.-M. w W., w którym domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 75.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Nadto pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu domagał się przyznania stosownego wynagrodzenia.

W odpowiedzi na pozew, Skarb Państwa – Areszt Śledczy W.-M. w W. domagał się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Olecku oddalił powyższe powództwo, przyznał na rzecz pełnomocnika powoda adw. J. B. wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu w kwocie 3.600 zł wraz z należnym podatkiem VAT oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego oraz kosztami sądowymi.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

P. R. przebywał w Areszcie Śledczym W.-M. w W. w okresie od dnia 9 stycznia 2013 roku do dnia 16 lipca 2013 roku, gdzie odbywał karę pozbawienia wolności.

W okresie od dnia 26 czerwca 2013 roku do dnia 16 lipca 2013 roku powód poddany był obserwacji sądowo-psychiatrycznej w Zakładzie Opieki Zdrowotnej Areszt Śledczy W.-M.. W tym okresie powód zgłaszał problemy ze wzrokiem, w wyniku czego skierowano go w dniu 7 lipca 2013 roku na konsultacje okulistyczne w Szpitalu (...) w W.. W wyniku w/w konsultacji stwierdzono u powoda odwarstwienie siatkówki prawego oka z przedarciem. Zlecono mu leżenie z zasłoniętymi oczami, zakaz wysiłku fizycznego i farmakoterapię. Ponownie konsultowano go w dniu następnym i wyznaczono przyjęcie do szpitala na dzień 16 lipca 2013 roku celem wykonania pilnego zabiegu operacyjnego.

W dniu 16 lipca 2013 roku powód został wypisany w związku z zakończeniem obserwacji sądowo-psychiatrycznej i niezwłocznie przewieziony do Szpitala (...).

W związku z powyższym skierowano się do Sądu Penitencjarnego z wnioskiem o udzielenie przerwy w karze. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie Wydział XI Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonaniem Orzeczeń Karnych z dnia 11 lipca 2013 roku w sprawie XI K. (...) udzielono powodowi na okres od dnia 16 lipca 2013 roku do czasu zakończenia leczenia szpitalnego przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności.

Powód odmówił podpisania zgody na operację, w związku z czym opuścił szpital w dniu 16 lipca 2013 roku. W dniu 17 lipca 2013 roku o powyższym zawiadomiono Sąd Okręgowy w Warszawie XI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych. Jeszcze tego samego dnia powód został osadzony w Areszcie Śledczym w G. i przebywał tam do dnia 19 lutego 2014 roku.

Opiniująca w sprawie okulistka J. C. wyjaśniła, że wystąpienie u powoda odwarstwienia siatkówki z przedarciem w oku prawym i zakwalifikowanie do pilnej operacji wskazuje, iż odwarstwienie to było świeże i rokowało co do odzyskania wzroku. Odwarstwienie z przedarciem u ludzi młodych jest typowym odwarstwieniem pourazowym związanym z uderzeniem głową w szafkę czy wysiłkiem fizycznym. Nie wskazała jednak przyczyny powstania urazu u powoda. Powód mógł przeczytać i podpisać dokumenty posiłkując się okiem lewym z uwagi na to, że w karcie informacyjnej wskazano „oko lewe – prawidłowa do dali i bliży”. Obecnie uraz powoda nie kwalifikuje się już do leczenia z uwagi na odległy czas powstania i brak rokowań na poprawę widzenia. Wskutek powyższego ślepotą oka prawego jest nieodwracalna i trwała, według orzecznictwa okulistycznego uszczerbek na zdrowiu wynosi 35 %.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w świetle art. 417 k.c. nie zasługiwało na uwzględnienie. Wprawdzie powód wykazał istnienie po jego stronie szkody, niemniej jednak nie wykazał dwóch pozostałych przesłanek warunkujących odpowiedzialność deliktową po stronie Skarbu Państwa – winy i związku przyczynowego pomiędzy winą a powstałą szkodą. Zdaniem Sądu Rejonowego, działanie pozwanego Aresztu Śledczego było prawidłowe i właściwe. Pozwany po otrzymaniu sygnałów w przedmiocie pogorszenia wzroku powoda skierował go niezwłocznie na konsultację okulistyczną. W wyniku dwóch konsultacji i diagnozie skierowano powoda do Szpitala (...) w W. celem przeprowadzenia zabiegu okulistycznego w trybie pilnym. W tym celu zwrócono się o udzielenie przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, co też zostało przychylnie rozpatrzone. Udzielono powodowi przerwy na okres od dnia 16 lipca 2013 roku do czasu zakończenia leczenia szpitalnego. Powód został przewieziony do szpitala celem odbycia zabiegu i przekazany pod opiekę personelu szpitalnego. Przy czym pozwany nie miał obowiązku sprawowania na terenie placówki medycznej nadzoru nad powodem po zwolnieniu go od odbywania kary.

Sąd Rejonowy zważył także, że powód nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej w celu ustalenia, iż niepodanie mu leków psychotropowych wpłynęło na pogorszenie jego stanu psychicznego, co w konsekwencji miało doprowadzić do utraty przez niego wzroku.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c. w zw. z § 4 ust. 1 i § 8 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu przyznając kwotę 3.600 zł wraz z należnym podatkiem VAT. Dodatkowo Sąd Rejonowy kierując się zasadą słuszności odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego oraz kosztami sądowymi.

Powyższy wyrok w zakresie pkt I zaskarżył powód P. R., zarzucając naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 417² k.c. poprzez niezastosowanie tego przepisu oraz naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 231 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe, powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Olecku do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, jak i wnioski wywiedzione z przeprowadzonego postępowania dowodowego prowadzące do wydania zaskarżonego wyroku były prawidłowe. Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do innej, aniżeli dokonana przez Sąd Rejonowy, oceny okoliczności powoływanych przez strony w toku postępowania sądowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie znajduje uzasadnienia zarzut wadliwej oceny dowodów. Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej analizy zebranych dowodów, nie naruszając zasad logiki i doświadczenia życiowego. Nie naruszył też Sąd zasad swobodnej oceny dowodów. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest wystarczające natomiast przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r. II CKN 4/98). Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji poprzedzone zostały wszechstronną analizą zgromadzonego materiału dowodowego, nie sprzeciwiają się zasadom logiki i doświadczenia życiowego. Poprzedzająca je ocena dowodów dokonana została w sposób niewadliwy i zgodny z art. 233 § 1 k.p.c.

Strona podnosząca zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. powinna wykazać, że przy ocenie wiarygodności i mocy dowodowej konkretnego dowodu, na podstawie którego sąd dokonał ustalenia faktycznego, przekroczono granice swobodnej oceny dowodów, a nadto, iż miało to istotny wpływ na wynik sprawy. Nie wystarczające jest zaprezentowanie własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99).

Ze zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy wyciągnął prawidłowe wnioski tak pod względem logiki jak i zgodności z doświadczeniem życiowym. Sąd ten słusznie uznał, że powód wykazał jedynie, iż doznał szkody w postaci trwałej utraty wzroku oka prawego. Zebrany materiał dowodowy nie potwierdza jednak, że za ten stan odpowiedzialność ponosi pozwany.

Nieuzasadniony jest też zarzut naruszenia art. 231 k.p.c. Przepis ten zawiera definicję ustawową domniemania faktycznego, rozumianego w nauce jako sąd, którego treścią jest uznanie określonego faktu, istotnego dla rozstrzygnięcia danej sprawy, za ustalony, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z zasad logiki i doświadczenia z innych, ustalonych już faktów. Tymczasem strona skarżąca nie wskazała zaś jaki fakt można byłoby uznać za ustalony w drodze domniemania faktycznego, a Sąd tego nie uczynił, ani odwrotnie nie wykazała, że Sąd pierwszej

instancji przyjął za ustalony fakt na podstawie domniemania faktycznego, mimo że takiego wniosku nie można było wyprowadzić.

Skarżący podniósł w apelacji, że w trakcie pobytu na obserwacji w areszcie śledczym był pozbawiony leków psychotropowych, które otrzymywał wcześniej. Taki zaś stan spowodował napięcie nerwowe, pobudzenie ruchowe i ogólny rozstrój psychiczny, co wywołało nadpobudliwe zachowanie powoda. Co najmniej dwukrotnie stosowano wobec niego przemoc w postaci unieruchomienia w pasach psychiatrycznych. Zdaniem powoda, to wówczas bądź bezpośrednio po doszło do uszkodzenia siatkówki oka prawego.

Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności, wyrażoną w art. 232 k.p.c., ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Innymi słowy, z zasady nie można czynić sądowi zarzutu, że nie poszukiwał z urzędu faktów i dowodów ich potwierdzających, które uzasadniałyby żądanie pozwu.

Określona w art. 232 zdanie drugie k.p.c. możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu niewskazanego przez stronę oznacza powinność dopuszczenia dowodu z urzędu w sytuacji, w której istnieją szczególnie uzasadnione przyczyny nakazujące jej podjęcie w celu prawidłowego wyjaśnienia sprawy. Okolicznością taką może być np. dążenie strony do obejścia prawa, podejrzenie wszczęcia fikcyjnego procesu, rażąca nieporadność strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, istnienie wysokiego prawdopodobieństwa zasadności dochodzonego roszczenia.

Tego rodzaju szczególnych okoliczności Sąd Okręgowy nie dopatrył się. Zauważyć trzeba, że powód reprezentowany był przez fachowego pełnomocnika. Pełnomocnik ten nie zaoferował jednak materiału dowodowego, w tym nie wnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii specjalistów, który potwierdziłby, że brak zażywania przez powoda leków psychotropowych, spowodował u niego nadpobudliwe zachowanie przez co stosowano wobec niego środki przymusu bezpośredniego w postaci unieruchomienia w pasach psychiatrycznych i wówczas bądź bezpośrednio po doszło do uszkodzenia siatkówki oka prawego. Tego rodzaju teza nie znajduje potwierdzenia w dokumentacji medycznej. Również opinia lekarza okulisty sporządzona na potrzeby niniejszego postępowania nie wyjaśniła, aby przyczyną uszkodzenia oka prawego powoda była jego nadpobudliwość z powodu braku zażywania leków psychotropowych i stosowanie wobec niego przymusu bezpośredniego.

Skarżący błędnie też zarzucił, iż w niniejszej sprawie istniały podstawy do zastosowania art. 417² k.c. Stanowi on, że jeżeli przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona szkoda na osobie, poszkodowany może żądać całkowitego lub częściowego jej naprawienia oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy okoliczności wskazują, że wymagają tego względy słuszności. Z normy tej wynika wprost i jednoznacznie, że dla bytu owej szczególnej, płynącej z zasad słuszności odpowiedzialności podmiotu wykonującego władzę publiczną niezbędne jest zaistnienie związku przyczynowego między działaniem władzy publicznej a szkodą na osobie. Oznacza to, że dla bytu odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa konieczne było wykazanie, że powód doznał jakiegoś uszczerbku na osobie i że uszczerbek ten jest normalnym, w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., następstwem działania lub zaniechania organu władzy publicznej.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a doznany przez powoda uszczerbkiem. Nie sposób dopatrzeć się w samym fakcie zastosowania wobec powoda w czasie obserwacji psychiatrycznej w sposób legalny środka przymusu bezpośredniego w postaci unieruchomienia w pasach psychiatrycznych takiego działania, które - co do zasady - z uwagi na względy słuszności skutkowałyby koniecznością naprawienia szkody polegającej na utracie przez powoda wzroku w prawnym oku. Materiał dowodowy nie daje podstaw, aby to działania pozwanego wpłynęły na pogorszenie stanu zdrowia powoda. Niemożliwa do zaakceptowania jest zatem koncepcja powoda, że w przypadku gdy doznał on na terenie aresztu śledczego uszczerbku na zdrowiu, może poszukiwać rekompensaty u podmiotu sprawującego władzę publiczną, i to niezależnie od tego, czy działania lub zaniechania tej władzy miały jakikolwiek związek z doznany uszczerbkiem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną w całości.

Na zasadzie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze w zw. z § 4 ust. 1, 2 i 3 w zw. z § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714).

SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Cezary Olszewski SSO Antoni Czeszkiewicz